

Advokatska/Odvjetnička komora
Federacije Bosne i Hercegovine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 20.10.2020	Broj	Priloga	Vrijednost
01,01k	02	1895	20
02,02k			

Broj:1102/20

Sarajevo, 19.10.2020. godine

KRATAK OSVRT ORGANA ADVOKATSKE KOMORE FBIH NA PREDLOŽENI PRIJEDLOG ZAKONA O NOTARIMA I DRUGIH PET ZAKONA ČIJA JE IZMJENA PREDLOŽENA

1. Presudom Ustavnog suda Federacije BiH („Službene novine FBiH“ broj: 30/16) od 20.04.2016. godine utvrđeno je da nisu u skladu sa Ustavom Federacije BiH sljedeće zakonske odredbe:

član 6. Zakona o notarima u dijelu koji se odnosi na nemogućnost polaganja notarskog ispita

član 27. Zakona o notarima koji se odnosio se na broj potrebnih notara i njihovo službeno sjedište

član 73. Zakona o notarima, kojim su propisani pravni poslovi za koje je obavezna „notarska obrada isprave“ (ugovori o regulisanju imovinskih odnosa između bračnih i vanbračnih drugova, raspolaganje imovinom maloljetnih poslovno nesposobnih lica, ugovor o poklonu kojim se obećava činidba kao poklon, ugovori o prometu nepokretnosti, osnivački akti privrednih društava ((Statut, osnivački akt i sve promjene tih akata)).

Odredbe Zakona za koje je citiranom presudom utvrđeno da nisu u skladu sa Ustavom Federacije BiH nisu se mogle primjenjivati od dana objavljivanja u Službenim novinama Federacije, tj. 21.04.2016. godine, a te odredbe Zakona se i danas primjenjuju. Po Zakonu o postupku pred Ustavnim sudom propisano da se nakon objave presude te odredbe Zakona za koje je utvrđeno da nisu u skladu sa Ustavom ne mogu primjenjivati od dana objavljivanja u Službenim novinama Federacije BiH.

2. Presudom Ustavnog suda FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 32/19) od 15.05.2019. godine utvrđeno je da nisu u skladu sa Ustavom Federacije BiH odredbe Zakona o stvarnim pravima, Zakona o zemljišnim knjigama, Zakona o opisu u registar poslovnih subjekata, Porodičnog zakona, Zakona o nasljeđivanju kojim se za validnost ugovora, punomoći, izjava, Statuta, osnivačkih Akata društva i upis njihovih promjena u registru poslovnih subjekata zahtijeva da budu izrađeni u formi „notarski obrađene isprave“. Ova presuda je objavljena 15.05.2019. godine sa prelaznim rokom od šest mjeseci, tj. do 16.11.2019. godine do kada je Federacija BiH morala donijeti izmjene i dopune Zakona i od tog datuma te odredbe Zakona se ne mogu primjenjivati.

Predstavnički Dom Federacije BiH na sjednici Predstavničkog Doma od 29.10.2019. godine u toku rasprave o tim Zakonima dostavljeni su Amandmani na sve Zakone od strane političkih stranaka i poslanika, pa je Vlada Federacije BiH odlučujući o Amandmanima iste prihvatila i uvrstila ih u Prijedloge Zakona. Ovi prijedlozi su upućeni Domu Naroda Federacije BiH za odlučivanju po hitnom postupku.

Domu Naroda na sjednici održanoj 14.11.2019. godine dostavljeni su Amandmani od više stranaka kojim je zahtjevano da se umjesto izrade notarski solmenizirane isprave za validnost svih tih pravnih poslova propiše samo obavezna ovjera potpisa od strane notara za sve te pravne poslove, kao što je u Republici Hrvatskoj i svim zemljama Evrope izuzev dvije pokrajine u saveznoj Republici Njemačkoj, a da se kao mogućnost ostavi sloboda izbora volje, tj. da za izradu ugovora stranka od notara može zahtijevati izradu notarski obrađene isprave ili notarski solemniziranu ispravu.

S tim u vezi, ukazuje se da je Notarska komora u toku postupka pred Ustavnim sudom BiH, a u vezi preispitivanja presude Ustavnog suda Federacije BiH kojom je utvrđeno da odredbe članova 6., 27. i 73. Zakona o notarima nisu u skladu sa Ustavom Federacije BiH, dostavila pismo svim notarima sa uputama da lobiraju kod Ustavnih sudija BiH sa označenjem imena sudija. U tim pismima ukazivali su da je Federalno Ministarstvo pravde na njihovoj strani, ali da će pred Ustavnim sudom Federacije BiH biti problem. Ovo pismo je bilo i u postupku pred sudom kao dokaz predlagača ocjene ustavnosti Zakona o notarima.

Federalno Ministarstvo pravde kao nadležno ministarstvo iz oblasti pravosuđa je pristupilo realizaciji zaključka Doma Naroda o izradi nacрта zakona uz prethodno organizovanje javne rasprave. Javna rasprava po tom zakonu raspisana je u roku određenom zaključkom, a završnica javne rasprave održana je 20.12.2019. godine u zgradi Vrhovnog suda BiH. Na toj raspravi bilo je oko 30 učesnika, a više od 10 njih su ukazali da su podnijeli pisane primjedbe i prijedloge o doradi ranije kreiranog nacрта Zakona o notarima. Na toj raspravi bio je i nezvaničan zaključak da se za izradu novog nacрта Zakona o notarima osnuje zajednička komisija, sastavljena od predstavnika notara i advokata i jednog nezavisnog člana. Međutim, Federalni ministar pravde očito taj zaključak nije prihvatio, već je sam Federalnoj vladi predložio skoro identičan tekst zakona, pojačan samo sa dijelovima o disciplinskoj odgovornosti notara. Isti ministar je predložio Vladi, a Vlada usvojila prijedlog Zakona u tekstu koje je Ministarstvo dostavilo, a iako se sa tim prijedlogom nije složila najmanje trećina članova Vlade.

Vlada FBiH je prihvatila prijedlog Zakona o notarima sa amandmanima i drugih 5 zakona koje je usvojio Predstavnički dom na sjednici održanoj 29.10.2019. godine. Advokatska komora je nakon uvida u taj tekst novog predloženog prijedloga prvo iskazala svoje neslaganje sa ponovnim odlučivanjem na Predstavničkom domu jer je to Vijeće u skladu sa Ustavnim ovlaštenjima raspravljalo i odlučilo o tada predloženom Prijedlogu Zakona o notarima i drugih 5 zakona uz amandmane koje Vlada FBiH usvojila na toj sjednici. Advokatska komora također smatra da Vlada FBiH ili Premijer Federacije nemaju pravni osnov za povlačenje tog prijedloga jer je taj prijedlog dostavljen u daljnju parlamentarnu proceduru u Dom naroda, a Dom naroda u postupku raspravljanja i odlučivanja o tom zakonu ima pravo donijet odgovarajuću odluku o usvajanju ili neusvajanju prijedloga zakona sa amandmanima uz zaključke koji su proizašli sa javne rasprave, a zaključak sa javne rasprave je bio formiranje zajedničke komisije za izradu teksta Nacrtu Zakona izmjena i dopuna Zakona o notarima i drugih 5 zakona koji će biti obrazloženi u ovom tekstu.

Pravni osnov istaknut u podnesku Federalnog Ministarstva pravde broj 0945-2386/20 od 21.09.2020. godine je netačan jer pravni osnov na koji je ukazao Federalno Ministarstvo je **član IV.B.3. čl. 7 III Ustava FBiH** koji propisuje da je Premijer odgovoran za podnošenje prijedloga i preporuka u vezi zakonodavstva, ali ovom ustavno-pravnom odredbom **nije propisana ustavnopravna mogućnost da Premijer može povući iz okončane procedure**

prijedlog Zakona sa amandmanima, a u ovom slučaju postoji Zakon o notarima i drugih 5 prijedloga zakona opisanih u ovom osvrtu na koje su uloženi i usvojeni amandmani. Pravo za pokretanje inicijative pitanja rasprave u radnim tijelima Zastupničkog doma imaju samo Kolegij Zastupničkog doma u skladu sa članom 84. Poslovnika Zastupničkog doma FBiH objavljenog na stranici tog doma i u federalnim novinama st. 2 točka 2., a predsjednik Zastupničkog doma je u skladu sa članom 98. citiranog Poslovnika na prijedlog 20 zastupnika u Zastupničkom domu dužan sazvati sjednicu u kraćem roku od 14 dana po prijemu Prijedloga 20 zastupnika. A po stava 3. tog člana, premijer ima pravo zatražiti i stručnu pomoć sekretara Zastupničkog doma, a potom sazvati sjednicu.

POJAŠNJEJE PRAVNOG INSTITUTA SOLEMNIZACIJE

1. Solemnizacija je institut koji se prvi put uvodi u pravni sistem notarijata u BiH, ne postoji u Republici Srpskoj, niti u distriktu Brčko.
2. Solemnizacija u prevodu znači da građanin sačini kupoprodajni ugovor ili ugovor iz oblasti porodičnog ili nasljednog prava, Statut ili Akt o osnivanjuu privrednog društva, a notar te Akte čita i ovjerava, odnosno potvrđuje.
3. Solmenizacija kao pravni institut postoji u propisima nekih zemalja Evrope koje definišu rad notara ili Javnih bilježnika, ali kao pravo na izbor volje građana da se njegov pravni posao može zaključiti i u toj formi. Međutim, za validnost pravnih poslova u vezi prenosa prava vlasništva ili prometa nepokretnosti kao i dr. pitanjima iz ovog Zakona privatna isprava (ugovor, punomoć, izjava i sl.) validna je ako je potpis na toj ispravi ovjeren od strane notara, dok se za osnivačke Akte pravih lica u većini zemalja ne zahtijeva nikakva ovjera od strane notara izuzev izjava ovlaštenih osoba i deponovanih potpisa.
4. U regionu, prvenstveno u Republici Hrvatskoj, kao Evropskoj zemlji postoji institut solemnizacije i izrade notarski obrađene isprave, ali samo kao pravo stranaka. Međutim, za validnost svih pravnih poslova potrebno je da notar izvrši ovjeru potpisa. S tim u vezi, ukazuje se na cijene notarski solemnizirane isprave i cijene ovjere potpisa na ispravama. Cijena solemnizacije u regionu je 60 do 80% od cijene notarski obrađene isprave, npr. u Hrvatskoj notarski solemnizirana isprava za vrijednost ugovora preko 300.000,00 kn iznosi 2.500,00 kn, a ovjera potpisa za isti taj ugovor, ako se ne zahtjeva solemnizacija iznosi 40,00 kn.
5. Solmeniziranju po usvojenom Nacrtu Zakona o notarima i dr. Zakonima podliježe sadržaj svih ugovora, punomoći i izjava, kao i Statuta i Akata pravnih lica koje sačine stranke bez obzira na njihovu profesiju (ugovor koji sačini sudija, tužilac, advokat, Ustavni sudija, Vrhovni sudija i dr. nižestepene sudije, pravobranilac ili pravnik u bilo kojoj instituciji, odnosno svi građani bez obzira na zanimanje).

Dakle, solemnizacija predstavlja institut koji je po građane nepovoljniji u odnosu na notarski obrađenu ispravu, tj. ponovo se favorizuje notarska djelatnost u odnosu na sve druge pravne profesije, odnosno omogućava se ponovni nastavak monopola u notarskoj djelatnosti što je u suprotnosti sa naprijed citiranim presudama Ustavnog suda Federacije BiH. Uvođenjem insituta solemnizacije ponovno se uskraćuje pravo na slobodu izbora volje i s tim u vezi narušavaju principi tržišne konkurencije, te ponovo omogućava diskriminacija u korist djelatnosti notara u odnosu na sve ostale pravne profesije ili neke druge profesije.

SADRŽAJ

AMANDMANA KOJE SU NA ZAKON O NOTARIMA I DR. PRATEĆE ZAKONE ULOŽILI KLUBOVI STRANAKA DF-A, GS-A, NAŠE STRANKE I DR. NA PREDSTAVNIČKOM DOMU FBiH KOJE JE PRIHVATILA VLADA FEDERACIJE BiH, A ISTE USVOJIO PREDSTAVNIČKI DOM

1. Obavezna ovjera potpisa od strane notara na svim ugovorima iz oblasti stvarnog i imovinskog prava, nasljeđivanja i porodičnog prava, kao i ovjera potpisa na Statutu, osnivačkom Aktu i svim promjena o upisu pravnih lica u sudski registar kod nadležnog suda.
2. Pravo da notari na zahtjev stranke izrađuju ugovore i dr. pravne poslove kao i Statut i dr. Osnivačke Akte firme u formi notarski obrađene isprave za sve pravne poslove za koje je propisana obavezna notarska ovjera potpisa.
3. Pravo da stranka zahtjeva solemniziranje isprava za čiju je validnost propisana obavezna ovjera potpisa od strane notara.
4. Da notarski ispit mogu polagati svi diplomirani pravnici koji imaju radno iskustvo 3 godine i više nakon položenog pravosudnog ispita.
5. Da cjenovnik notarske tarife donosi Federalno Ministarstvo pravde samostalno, bez saglasnosti bilo koje druge profesije

REAGOVANJE NOTARSKE KOMORE FEDERACIJE BiH NA PRIJEDLOGA IZMJENA I DOPUNA ZAKONA O NOTARIMA I DR. ZAKONA

Notarska komora FBiH je Domu Naroda FBiH na dan 14.11.2019. godine dostavila pisanu informaciju u kojoj između ostalog ističe da će usvajanjem Amandmana na Nacrte Zakona biti doveden u pitanje nastavak rada notarijata, da će 90 % notara zatvoriti svoje urede, da će biti narušena pravna sigurnost građana i da će biti povećani njihovi troškovi. Uz prednje, dostavljena su dva pismena obraćanja predsjednika Međunarodnih notarskih komora.

STANOVIŠTE ADVOKATSKE KOMORE FEDERACIJE BiH

- Poslovi Advokatske/Odvjetničke komore su regulisani Zakonom o advokaturi, a između ostalih poslova kao osnovna djelatnost advokata su i izrada pravnih poslova za pravna i fizička lica, tj. ugovora iz svih oblasti prava. Djelatnost notara propisana je Zakonom o notarima i drugim pratećim zakonima, a presudama Ustavnog suda FBiH je utvrđeno koji poslovi notarske djelatnosti nisu u skladu sa Ustavom Federacije BiH i drugim pratećim, odnosno posebnim zakonima, koji su premet izmjena i dopuna na Parlamentu FBiH.
- Svako radno mjesto notara pripada Kantonu na čijem području se nalazi, pa se ta radna mjesta određuju Odlukom nadležnog organa Kantona, u skladu sa Zakonom o notarima i kriterijima propisanim zakonom, tako da se ta radna mjesta ne mogu

Advokatska/Odjetnička komora
Federacije Bosne i Hercegovine

- ukidati od strane notara, već ako notar iz bilo kojeg razloga prestane da obavlja te poslove, nadležni organ Kantona vrši imenovanje drugog notara u skladu sa zakonom.
- Obračanja predstavnika Međunarodnih komora su u sličnoj formi bila dostavljena i u postupku pred Ustavnim sudom, kada se odlučivalo o ustavnosti Zakona o notarima i drugih propisa pred tim sudom. Međutim, važno je naglasiti da su ta pisana obraćanja, predsjednika Međunarodne notarske komore i Njemačke notarske komore dostavljena na zahtjev Notarske komore FBiH i da je ta komora inicirala njihov sadržaj. Posebno se ukazuje, da se obraćanjem tih komora dovode u pitanje i presude Ustavnog suda Federacije BiH, ukazujući između ostalog da sud ne može kontrolisati Parlament i sl. U vezi sa tim, ukazuje se da je nadležnost Ustavnih sudova u cijelom svijetu, pa i u Federaciji BiH, da utvrđuje da li su zakoni i drugi akti koje donose organi Federacije BiH u skladu sa Ustavom Federacije BiH.
 - Svaki građanin je kontrolor svojih prava i pravne sigurnosti, jer u svakoj porodici postoji bar jedan član visokoobrazovan i za svako raspolaganje imovinom niko neće postupiti brzopoleto, već će izvršiti konsultacije za članove porodice ako mu ona bude potrebna za pomoć u izradi privatne isprave u prometu nepokretnosti i dr.
 - Pravna lica ima imaju zaposlene pravnike ili imaju angažovane advokate za zastupanje tih pravnih lica pred sudom i drugim organima s kojima se uglavnom ugovaraju i izrade svih općih akata pravnih lica, pa se ne može reći da će biti ugrožena pravna sigurnost pravnih lica zato što će te opće akte izraditi pravnici ili advokati.
 - Garant pravne sigurnosti građana je sud u postupku upisa promjena prava vlasništva, prava služnosti ili dr. prava putem zemljišno-knjižnog ureda koji decidno preispituje validnost ugovora u svim segmentima, tj. od pravilnog označenja ugovornih strana, označenja zemljišno-knjižnih oznaka i postojanja klauzule in tabulandi, koji odlučuju da li će se izvršiti promjene upisa po dostavljenim ugovorima, a sve nepodobne ugovore za upis prava vlasništva ili dr. stvarnih prava u zemljišno-knjižnom uredu odbacuju se rješenjem nakon čega ugovorne strane mogu ponovo postupiti po primjedbama zbog kojih nije izvršeno uknjiženje prava vlasništva ili dr. stvarnih prava. Na isti način postupa i registar poslovnih subjekata u postupku upisa osnivanja ili promjena činjenica u tom registru.
 - U ni jednoj odredbi Zakona o notarima, niti dr. Zakona, ne postoji uloga advokata niti tu ulogu zahtjeva Advokatska komora Federacije BiH, već Advokatska komora FBiH u cijelom periodu odlučivanja o ustavnosti predmetnih Zakona ukazuje da građaninu kao stranci treba vratiti pravo na slobodu izbora volje, tj. da li će svoju privatnu ispravu sačiniti sam i u kojoj formi ili će to pravo povjeriti nekom pravnom stručnjaku, tj srodniku, prijatelju, advokatu ili notar.

